

легкодоступність всіх товарів на сучасному ринку, підприємці самі підштовхують людей до вчинення злочинів.

У підсумку можна сказати, що ми самі забуваємо про те, що реальним виходом із ситуації гіперспоживання є передусім індивідуальне переосмислення власного ставлення до споживацтва. Зрозуміло, що виробники й рекламники не відмовляться тиражувати товари, збільшувати їх обсяги та просувати їх на ринках. Єдиним, хто може зламати, змінити і трансформувати ситуацію - сам споживач. Лише йому вирішувати питання про рівень своєї культури, що нині означає рівень, частоту, інтенсивність споживання. Тільки людина, яка прагне зберегти свою індивідуальність, спроможна якщо не відмовитися від тотального гіперспоживання, то, принаймні, обмежити його.

Братель Сергій Григорович,

кандидат юридичних наук, доцент, начальник кафедри адміністративної діяльності НАВС

ОЗНАКИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР

Сьогодні існує багато тлумачень поняття «процедура». В найзагальнішому вигляді процедуру розуміють як певні віхи, від яких і до яких здійснюється розвиток явища, його прогрес або регрес. Хоча ці віхи розташовані на часовому відтинку, процедура не є явищем, наділеним часовою динамікою, їй властива дискретність (переривчастість, роздробленість) руху від одного явища до іншого.

Ознаками адміністративних процедур є: застосування в публічній сфері; регулювання порядку здійснення правозастосовальної діяльності; охоплення управлінської діяльності позитивної спрямованості; встановлення визначеного порядку здійснення певних дій; особливий суб'єктний склад; закріплення адміністративно- процесуальними нормами.

Завдяки адміністративним процедурам управлінська діяльність публічної адміністрації набуває правової форми для забезпечення чіткого функціонування суб'єктів управління. Адміністративні процедури регулюють як вну трішні (організаційні) прояви повноважень органів публічної влади, так і зовнішні прояви повноважень цих органів (прийняття рішень відносно індивідуальних справ для реалізації прав і законних інтересів приватних осіб).

Застосування права є владною організуючою діяльністю компетентних органів і осіб, що забезпечують реалізацію юридичних норм у конкретних випадках. Застосування права необхідне, коли потрібно врахувати конкретні обставини, які вимагають встановлення та контролю. Застосування права є важливою стороною діяльності

органів державної влади по виконанню законів та інших правових актів, у процесі якої видаються акти організаційного характеру.

Таким чином, адміністративні процедури закріплюють порядок дій і прийняття рішень компетентних органів і посадових осіб у зв'язку із застосуванням правових вимог до конкретного життєвого випадку. Нормативно закріплені адміністративні процедури, які забезпечують реалізацію вимог закону, стають критерієм правомірності поведінки суб'єктів, виконуючи також правозабезпечуючу функцію. Правозастосування в розглянутому контексті потрібно розвивати шляхом зведення ролі виконавчої влади до обслуговування процесу реалізації права приватною особою, тобто необхідно створити передбачені законом умови для доцільного та оптимального використання громадянином правових можливостей. Це узгоджується із сучасною ідеологією трансформації вітчизняного адміністративного права та надання йому публічно-сервісного призначення.

Також можна виокремити діяльність, спрямовану на створення умов для ефективної реалізації прав і законних інтересів громадян і організацій. Ця сфера адміністративної діяльності повинна одержати нормативне закріплення через адміністративні процедури.

У межах адміністративних процедур не вирішуються суперечки і не розглядаються скарги приватних осіб на дії і рішення органів публічної адміністрації, оскільки в результаті здійснення адміністративних процедур не передбачене застосування примусових заходів. Між зацікавленою особою і владним суб'єктом, що беруть участь в адміністративних процедурах, виникає регулятивне процесуальне правовідношення, в якому суб'єкт публічного управління є організатором, який забезпечує реалізацію прав або обов'язків зацікавленої особи, передбачених відповідними матеріальними нормами права у сфері публічного управління.

Завданням адміністративних процедур є упорядкування діяльності уповноважених органів влади та всіх зацікавлених осіб. Метою цього упорядкування є підвищення ефективності та якості роботи державних органів, забезпечення належного виконання публічною адміністрацією своїх задач і функцій. Отже, процедурні норми повинні складати основу діяльності органів публічної влади.

Основним елементом у адміністративній процедурі завжди є державний орган або посадова особа, які наділені державно-владними повноваженнями.

Адміністративні процедури регулюють застосування матеріальних норм адміністративного, фінансового, господарського, трудового галузей права тощо та при цьому регламентують діяльність уповноважених органів і посадових осіб.

Соціальне призначення права ширше за обсягом, ніж функції права, тому значення адміністративної процедури слід розглядати в

широкому аспекті. Соціальне призначення права втілюється в політичному, ідеологічному, економічному та філософському впливі на суспільні відносини.

Політичний аспект правового впливу адміністративної процедури на суспільні відносини полягає в тому, що вона може бути гарантією прав громадян у сфері публічного управління та засобом оптимізації управління. З економічної точки зору адміністративна процедура є засобом економії ресурсів, підвищення ефективності управлінського впливу тощо. Сутність ідеологічного значення адміністративної процедури полягає в тому, що вона є показником політичної та управлінської культури всього суспільства, а сам факт її існування та належне нормативне регулювання визначає рівень правового регулювання. У філософському розумінні будь-яке процесуальне правило, зокрема, й адміністративна процедура є елементом абстракції високого рівня.

На думку О.А. Дьоміна, матеріально-правова норма визначає суспільні відносини, які знаходяться в складному взаємозв'язку з базисом. Суспільні відносини обумовлюють надбудовне, яке має зворотний вплив на базис.

Оскільки норма права завжди втілюється у правовідносинах і поведінці людей, то матеріально-правова норма опосередковано визначає процес, що є необхідною умовою його існування. Водночас, О. К. Застрожня вважає, що адміністративно-процесуальні правовідносини детерміновані не матеріально-правовими, а реальними процесуальними суспільними відносинами, зважаючи на те, що базисом жодного надбудовного явища не може бути інше надбудовне явище - правовідносини або правова норма. Вказане твердження підтримує також В.Д. Сорокін.

Значення адміністративних процедур не є виключно правовим поняттям, воно дуже різноманітне і проявляється в економічних, політичних, ідеологічних і філософських аспектах. Завдяки адміністративним процедурам фактично «вирівнюються» правові позиції суб'єктів владних повноважень та людини, а не вибудовуються відносини субординації, в яких перебувають суб'єкти управлінських відносин.

Олег Пилипчинець,

помічник-консультант народного депутата України

МЕТОД І РОЛЬ ПОРІВНЯЛЬНОГО ПРАВ ОЗНАВСТВА В ЗАКОНОТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Порівняльне правознавство, на відміну від інших галузей права, не є сукупністю принципів і правил. Найчастіше цей відносно